14 mei 2026

Julie Hendrickx Devos (Beweging.net): "Onze ziekenfondsen, vakbonden en de sociaal culturele sector worden aangevallen"

"Ik heb met verbazing de recente debatten gevolgd waarbij de focus verschuift van de vraag hoe we mensen vooruithelpen en hoe we een werking kunnen verbeteren naar het treffen van kwetsbare mensen én de organisaties die voor hen opkomen. Onze ziekenfondsen, vakbonden en de sociaal culturele sector worden aangevallen in sneltempo, desnoods met halve waarheden en hele leugens. Voor sommige partijen moet het middenveld eraan." Dat zei Julie Hendrickx Devos, voorzitter van Beweging.net op Rerum Novarum.

Goede vrienden,

Het is een voorrecht om u als algemeen voorzitter van beweging.net te mogen verwelkomen op wat voor onze beweging een hoogdag is: RERUM NOVARUM. Feesten is ook herinneren. Daarom neem ik u graag mee in een korte duik in de geschiedenis, en meer bepaald naar 1891 waarin Paus Leo XIII zijn beroemde encycliek RERUM NOVARUM schreef.

Door de opkomst van de industrie, eind 18e eeuw en 19e eeuw, veranderde Europa in een razend tempo. De ontwikkeling van de textielindustrie, steenkoolindustrie, staalindustrie, stoommachines, chemie en elektriciteit bracht grote economische groei, maar ook enorme sociale ongelijkheid met zich mee. Heel wat arbeiders vonden wel werk in fabrieken, maar werden tegelijk slachtoffer van extreme uitbuiting. Niet verwonderlijk dat de sociale onrust groeide.

Paus Leo XIII wilde niet zwijgzaam toekijken en schreef daarom de encycliek Rerum Novarum; vertaald: over nieuwe dingen. Hij zag een nieuwe samenleving voor zich en hij zag ook de weg daar naartoe. Het document legde de basis voor wat we vandaag kennen als de sociale leer van de Kerk en stelde dat de Kerk dus niet alleen over spirituele zaken iets te zeggen mag hebben, maar evenzeer een morele stem én rol heeft in sociale rechtvaardigheid.

Dat was nieuw. Dat was ongezien. Het was een keerpunt.

Wat maakte de tekst dan zo bijzonder? De lezer en toehoorder kreeg een ondubbelzinnige nieuwe kijk op de samenleving waarbij onrechtvaardigheid en ongelijkheid structureel moesten worden aangepakt en niet langer op basis van liefdadigheid.

Op de fundamenten van deze encycliek kwam de christelijke arbeidersbeweging tot ontplooiing- zowel hier als elders: in 1921 werd het Algemeen Christen Werkersverbond in België gesticht. Het bracht vakbonden, mutualiteiten, coöperatieve werken, vrouwen- en jeugdbewegingen samen tot één beweging.

Zo ook de onze, die wij allemaal koesteren en vandaag ook samen vieren. Wij, dat zijn onze zestien partners, meer dan 157.000 vrijwilligers, en meer dan 4,5 miljoen leden. We zijn en blijven daarmee de grootste sociale beweging van dit land.

Waarom blijven we een tekst van meer dan honderd jaar oud gedenken? Zijn de uitgangspunten van de encycliek, denk aan recht op eigendom, recht op loon, waardigheid van arbeid, recht op organisatie en solidariteit met kwetsbare groepen, dan geen vanzelfsprekendheid vandaag?

Jammer genoeg niet. Sociale rechten vragen onderhoud, regelmatige toetsing en bijschaving in onze snel veranderende wereld. De uitdagingen zijn immens. Heel wat historische verworvenheden staan vandaag onder druk en er komen nieuwe vraagstukken bij: zoals bijvoorbeeld de prijs die we bereid zijn te betalen voor de ontwikkeling van heel wat nieuwe technologieën. Wat bedoel ik daarmee?

De komst van het internet is een vloek en een zegen tegelijk. Het internet heeft in een mum van tijd de hele wereld aan elkaar verbonden: van bedrijven tot diensten, mensen, gemeenschappen en ideologieën. Daar kun je natuurlijk niet echt iets op tegen hebben, noch tegen het comfort van makkelijk en snel via apps geld kunnen overschrijven, een afspraak bij de tandarts kunnen vastleggen, je geneeskundige voorschriften kunnen nakijken en noem maar op. De komst van AI schakelde dit alles meteen enkele versnellingen hoger. Maar welke prijs zijn we bereid hiervoor te betalen?

Accepteren we het maar dat je bij telefonische aangifte van ziekte of een ongeval niet je verzekeraar, maar een computerstem aan de lijn krijgt? Willen we echt een samenleving waarin onze jongeren door overmatig gsm-gebruik overprikkeld en doodmoe in de klas liggen? Online haat en cyberpesten waar grof taalgebruik en verwijten van sociale media, asociale media maken. *Deepfakes* die levens verwoesten, *fake news* dat nauwelijks van echt

te onderscheiden is en aantoonbaar onze democratie ondermijnt, vaak gericht gestuurd door buitenlandse en of extremistische groepen, ronduit gevaarlijke gezondheidsclaims tegen bijvoorbeeld het smeren van zonnebrandolie.

Wanneer gaan wij onszelf en elkaar een halt toeroepen in plaats van het alsmaar stijgende menselijke prijskaartje hiervan te blijven betalen? Want de tech-miljardairs, die lachen met ons. Zij cashen op onze naïviteit. Zij weigeren hun verantwoordelijkheid te nemen en doortastende maatregelen te nemen. Die ondermijnen immers hun winstmodel. En zolang wij in België en in Europa onze tanden niet laten zien met strengere regels en een rechtvaardige fiscale bijdrage van deze grootverdieners, doen zij gewoon verder.

“Tech-miljardairs cashen op onze naïviteit"

Onze samenleving moet niet rennen, springen, vliegen, duiken, vallen, opstaan en weer doorgaan. We hebben veel meer baat bij vertragen, vaker durven twijfelen, vaker versoberen, verbinden en weer vaker offline gaan. Dat geeft ons ruimte om stil te staan bij wat er echt toe doet, wat ons echt verbindt. Ik heb vandaag voor u twee belangrijke boodschappen: een politieke en een maatschappelijke.

Als beweging staan we voor sociaal, rechtvaardig en duurzaam beleid. Als we dan vandaag kijken naar de keuzes die gemaakt worden voor de noodzakelijke orde op onze staatsfinanciën, stellen we vast dat ze nogal eenzijdig gericht zijn op zieken, werkzoekenden, gepensioneerden.

“De sterkste schouders worden nog te veel ontzien”

De komende weken moeten nog meerdere miljarden gezocht worden. Ik heb veel respect voor politici die deze oefening met de nodige sérieux aanpakken, maar weet goed dat wij u zullen afrekenen op het feit of deze keuzes sociaal en rechtvaardig zijn, met een eerlijke verdeling van de lasten. De sterkste schouders worden vandaag nog steeds te veel ontzien. Een vermogenstoets wordt wel ingevoerd voor gezinnen met een laag inkomen die een sociale huurwoning willen, maar blijkt onmogelijk in te voeren bij de echte grote vermogens?

Miljarden gaan halen bij de langdurig zieken, daar kan ik mij niet in vinden. Ik ben het er wel mee eens dat er teveel mensen langdurig ziek zijn. Maar dan moeten we samen eerst zorgen dat mensen niet ziek worden. Zoals CM voorzitter Luc Van Gorp zei: “Het zijn niet de mutualiteiten die de mensen ziek schrijven.”

Ik heb met verbazing de recente debatten gevolgd waarbij de focus verschuift van de vraag hoe we mensen vooruithelpen en hoe we een werking kunnen verbeteren naar het treffen van kwetsbare mensen én de organisaties die voor hen opkomen. Onze ziekenfondsen, vakbonden en de sociaal culturele sector worden aangevallen in sneltempo, desnoods met halve waarheden en hele leugens. Voor sommige partijen moet het middenveld eraan.

“Miljarden halen bij langdurig zieken? We moeten er samen eerst voor zorgen dat mensen niet langdurig ziek zijn”

Weet dan dat die aanval rechtstreeks gericht is op de duizenden vrijwilligers die zich in onze en vele andere organisaties dagelijks inzetten voor een warme samenleving. Ik wil me geen samenleving voorstellen zonder fijne verenigingen, zonder bezoeken aan wie ziek, zorgbehoevend of eenzaam is of duizenden jongeren die zich wekelijks engageren in het jeugdwerk. Ik koester al die inzet en engagement. Dit maakt onze beweging en de samenleving tot wat ze is.

Daarom is het zo pijnlijk dat wat goed en zorgzaam is, wat historisch opgebouwd is na de pauselijke encycliek van Rerum Novarum en verworven werd door solidariteit in actie, steeds explicieter verdacht wordt gemaakt om het, eens de woede voldoende is aangewakkerd, fijntjes te ontmantelen voor de etatisering of privatisering.

“Voor sommige partijen moet het middenveld eraan"

Als het is om sociale bescherming af te breken en over te laten aan de markt of de staat dan gaan we daartegen in, schouder aan schouder met wie dat verhaal met ons deelt in de samenleving en de politiek!

Als het is om zorg te dragen over onze sociale zekerheid, ook over de uitgaven en de inkomsten, met eerlijke bijdragen, ook op flexibele arbeid, dan kan u op on en onze organisaties rekenen om aan tafel te gaan. Onze vakbond, het ACV, bewees dit door samen met de sociale partners werkgevers en werknemers een alternatief voorstel te formuleren voor de centenindex-kameel. Ik ben blij dat er politici zijn die dit voorstel mee verdedigen in de regering en het sociaal overleg serieus nemen.

Onze mutualiteit, CM hervormt de gezondheidszorg van binnenuit: niet door te wachten op politieke ruimte, maar door zelf het voortouw te nemen. Met suggesties om verouderde wetgeving op de ziekteverzekering aan te passen aan de realiteit van vandaag. Langdurig zieken zien wij niet als een administratief dossier, maar als mensen die we weer gezond willen maken — omringd door een heel team van zorgprofessionals met aandacht voor het fysieke en mentale aspect.

Maar, ik wil niet alleen de beleidsmakers appelleren. Ook de maatschappij, wij allemaal dus. En die oproep is een oproep tot fatsoen en hoffelijkheid.

Democratieën staan wereldwijd onder druk, autoritaire regimes winnen terrein. Het wereldnieuws wordt bijna dagelijks beheerst door enkele wereldleiders, totaal verblind door expansiedrang en machtswellust. Ze leiden wel, maar rijden voor eigen rekening en op zo’n manier dat velen zelfs graag meeliften. Fatsoen, hoffelijkheid en decorum hebben ze vervangen door blaffen en straffen, vergelding, haatspraak en polarisatie. Maar wie wordt daar beter van? Dat zijn alvast niet de mensen die pech gehad hebben in hun leven; die niet dezelfde kansen kregen of door pech hun kansen verloren. Ik heb het over mensen op de vlucht, ik heb het over hen wiens leven overhoopgehaald werd door een langdurige ziekte of

werkloosheid. Mensen die graag willen werken en bijdragen, maar die niet geloofd worden als ze zeggen dat ze proberen maar er niet in slagen.

Ik, en velen samen met mij, heb genoeg van dat stigmatiserend narratief. Luilakken, profiteurs, illegalen of zelfs transmigranten vergelijken met de hunnen van weleer? Gaan we echt accepteren dat we elkaar ontmenselijken via woordgebruik? Maar ook goedbedoeld wordt soms gesproken over “niet toeleidbaren” of “mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt”. Maar willen we het eens omdraaien? Is het niet vaak de arbeidsmarkt met een grote afstand tot veelvuldige arbeidskrachten? Woorden doen ertoe. Ze bepalen hoe we naar elkaar kijken. Ze bepalen wie meetelt en wie niet.

Woorden doen ertoe”

Bij beweging.net zien we onze buren, ons dorp of stad, en onze gemeenschap. Daar zien we ons samenlevingsmodel, onze rechtstaat en koesteren we onze democratie. We doen dat – kort gezegd- door te blijven werken aan rechtvaardige oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. Door telkens opnieuw keuzes te maken voor de toekomst. Door druk uit te oefenen op het beleid, concrete voorstellen van alternatieven mee aan tafel te brengen, en als we niet aan tafel mogen, om ze via acties en pancartes duidelijk te maken.

En sowieso doen we dat hoffelijk en met fatsoen. Van mening verschillen, dat kan ook zonder op de man of de vrouw te spelen. En dat is ook mijn oproep aan al onze beleidsmakers in het publieke debat. Zij hebben een voorbeeldfunctie. We kiezen voor een politiek gedreven door het algemeen belang en door mensenrechten, met een gezond evenwicht tussen rechten en plichten. We kiezen voor politici die vanuit integriteit en met respect voor elkaar én elkaars verschillen en respect voor onze planeet ons land willen besturen.

“Beleidsmakers hebben een voorbeeldfunctie"

We kiezen ook voor politici die de kaart van de vrede blijven trekken, die niet wegkijken van de vele gruwelijke gewapende conflicten (meer dan 100 op dit eigenste moment, over de ganse wereld nota bene!) want vrede is de basis van alles. We steunen politici die mensenrechten en internationaal recht niet ondergeschikt maken aan geopolitieke krachtmetingen. Jammer genoeg zijn vandaag heel wat wereldleiders niet langer overtuigd dat mensenrechten belangrijk zijn. Daarom moeten we niet bang zijn om hen ook economisch te treffen en pleit ik om het associatieverdrag tussen de Europese Unie en Israël eindelijk op te schorten, vandaag nog liever dan morgen!

Je ziet, Rerum Novarum is geen museumstuk. Het is een levend kompas. Het inspireert ons dagelijks om blijvend te zien, te oordelen en te handelen.

Ik weiger ons in het verdomhoekje te laten drukken. We zijn er trots op dat we, samen met onze partners, als grootste middenveldorganisatie van dit land, mee vorm geven aan de samenleving die het verschil maakt.

Bij beweging.net zijn we waakhond, stem en verbeelder van een samenleving die niemand achterlaat. Uw steun en uw betrokkenheid bij ons, is een ode aan het kleine waarin mensen groot zijn voor elkaar. Dit is ónze Rerum Novarum. Dankjewel.

Julie Hendrickx Devos
Algemeen voorzitter beweging.net